

Perusmuistio; komission täytäntöönpanopäätökset; tietosuojan riittävyys Yhdistyneessä Kuningaskunnassa

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 22.7.2025 päätösluonnokset, jotka koskevat 28.6.2021 hyväksyttyjen Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojan riittävyttä koskevien täytäntöönpanopäätösten voimassaolon jatkamista 27.12.2031 saakka. Voimassa olevat tietosuojan riittävyttä koskevat täytäntöönpanopäätökset on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/680 (rikosasioiden tietosuojadirektiivi) nojalla. Komissio jatkoi 24.6.2025 tekemillään päätöksillä tilapäisesti niiden voimassaoloa 27.12.2025 saakka.

Euroopan tietosuojaneuvosto on antanut lausuntonsa päätösluonnoksista 16.10.2025. Komissio antoi täytäntöönpanopäätösten uusimista koskevat päätösluonnokset tiedoksi komitealle vasta 3.11.2025. Komitea käsittelee päätösluonnoksia ensimmäisen kerran kokouksessaan 17.11.2025. Kokouksen tarkoituksena on informoida komiteaa päätösluonnoksista ja käydä alustavaa keskustelua. Komission tavoitteena on saada päätökset kuitenkin hyväksyttyä jo ennen 27.12.2025.

Suomen kanta

Komission hyväksymät tietosuojan riittävyttä koskevat täytäntöönpanopäätökset ovat Suomen näkemyksen mukaan ensisijainen toimenpide henkilötietojen turvallisten siirtojen varmistamiseksi silloin, kun EU:n alueelta siirretään henkilötietoja kolmansiin maihin. Suomi katsoo, että kaikkien EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännössä linjattujen tietosuojan riittävyttä koskevien kriteerien huomioiminen arvioinnissa on oleellista, jotta tietosuojan riittävyttä koskeva ratkaisu on kestävällä pohjalla.

Suomen arvion mukaan Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien täytäntöönpanopäätösten voimassaolon jatkamiseen ei liity erityisiä ongelmia. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä, että Euroopan tietosuojaneuvoston esiin nostamat kysymykset otetaan asianmukaisesti huomioon osana komitologiamenettelyä. Suomi pitää keskeisinä EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmeneviä näkökohtia, jotka koskevat erityisesti viranomaisten pääsyä EU:n alueelta siirrettyihin henkilötietoihin ja riippumatonta valvontaa, sekä näkökohtia, jotka liittyvät EU:n alueelta siirrettyjen henkilötietojen siirtämiseen edelleen muihin kolmansiin maihin.

Pääasiallinen sisältö

Yleisen tietosuoja-asetuksen ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin perusteella hyväksytyt tietosuojan riittävyttä koskevat päätökset on osoitettu jäsenvaltioille. Päätökset sitovat kaikkia jäsenvaltioiden henkilötietojen rekisterinpitäjiä sekä tietosuojalainsäädännön mukaisia valvontaviranomaisia. Tämä tarkoittaa erityisesti, että EU:n alueella oleva rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä ei tarvitse muuta lupaa henkilötietojen siirroille päätöksen soveltamisalaan kuuluvalla rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle kolmannessa maassa tai kansainväliselle järjestölle.

Yleisen tietosuoja-asetuksen V luvussa säädetään riittävää tietosuojan tasoa koskevista vaatimuksista, jotka koskevat henkilötietojen siirtoja kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille. Rikosasioiden tietosuojadirektiivin V luku sisältää vastaavat säännökset.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 2 kohdan ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin 36 artiklan 2 kohdan mukaan tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen on perustuttava kyseessä olevan kansainvälisen järjestön oikeusjärjestelmän kattavaan arviointiin, joka sisältää kyseisissä kohdissa luetellut näkökohdat. Komissio arvioi, onko kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön takaama tietosuojan taso oleellisesti unionin tietosuojan tasoa vastaava. Arvioinnissa otetaan huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin lisäksi asiaan liittyvä Euroopan unionin tuomioistuimen (EUT) oikeuskäytäntö. Tietosuojan riittävyttä koskevat kriteerit on täsmennetty EUT:n tuomiossa asiassa C-362/14 ja vaatimuksia on selvennetty lisäksi asiassa C-311/18 annettussa tuomiossa.

Komissio arvioi 28.6.2021 hyväksytyssä yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 3 kohtaan perustuvassa täytäntöönpanopäätöksessä, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa varmistetaan riittävä suoja henkilötiedoille, jotka siirretään Euroopan unionista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan asetuksen puitteissa. Tämän tietosuojan riittävyttä koskevan täytäntöönpanopäätöksen soveltamisalan ulkopuolella ovat sellaiset henkilötietojen siirrot unionista Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, joihin voidaan soveltaa maahanmuuttoa koskevaa poikkeusta. Komissio hyväksyi 28.6.2021 myös rikosasioiden tietosuojadirektiivin 36 artiklan 3 kohtaan perustuvan täytäntöönpanopäätöksen, jossa komissio katsoo, että Yhdistynyt kuningaskunta varmistaa tietosuojan riittävän tason sellaisille henkilötiedoille, joita siirretään direktiivin soveltamisalaan kuuluvilta unionin toimivaltaisilta viranomaisilta Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisille viranomaisille, jotka kuuluvat vuoden 2018 tietosuojalain 3 osan soveltamisalaan.

Komissio otti täytäntöönpanopäätöksissä huomioon sopimuksen Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä (EUVL C 384I, 12.11.2019, s. 1, jäljempänä ”erosopimus”) sekä

vuonna 2018 annetun lain Euroopan unionista eroamisesta, ja oikeudellisen kehityksen, jota sovelletaan tietosuojaan erosopimukseen sisältyvän siirtymäkauden päättymisen jälkeen (Yhdistyneen kuningaskunnan yleinen tietosuoja-asetus, jäljempänä ”UK GDPR”, ja vuoden 2018 tietosuojalaki). Huomioiden mahdolliset Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisen lainsäädännön myöhemmät muutokset, tietosuojan riittävyttä koskevat päätökset katsottiin tarkoituksenmukaisiksi hyväksyä määräajaksi (neljä vuotta) muita valtioita koskevista täytäntöönpanopäätöksistä poiketen.

Sen ratkaisemiseksi, onko tietosuojan riittävyttä koskevien päätösten voimassaolo mahdollista jatkaa edelleen, komissio on arvioinut, onko tietosuojan riittävyttä koskeville johtopäätöksille olemassa tosiasialliset ja juridiset perustelut sen valossa, mitä muutoksia Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön on tehty niiden hyväksymisen jälkeen.

Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien täytäntöönpanopäätösten voimassaolo päättyy 27.12.2025, jollei niitä uusita yleisen tietosuoja-asetuksen 93 artiklan 2 kohdassa ja direktiivin 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

Komission johtopäätökset

Komissio katsoo lainmuutosten ja muun kehityksen valossa, että Yhdistynyt kuningaskunta varmistaa edelleen riittävän tietosuojan tason henkilötiedoille, joita siirretään maahan EU:n alueelta. Komissio katsoo myös, että rekisteröidyn käytettävissä olevat oikeus-suojakeinot tarjoavat kokonaisuutena riittävän suojan. Lisäksi komissio katsoo, että perusoikeuksien rajoituksissa on varmistettu välttämättömyys ja oikeasuhteisuus tavoiteltuun päämäärään nähden, ja rajoituksiin liittyvät riittävät oikeussuojan takeet. Arviossa on huomioitu erityisesti se, että Yhdistynyt kuningaskunta on edelleen sitoutunut Euroopan ihmisoikeussopimukseen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen lainkäyttövaltaan. Komission arvion mukaan kummankin tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen voimassaoloa on mahdollista jatkaa.

Komissio katsoo lisäksi voimassa olevasta yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla hyväksytystä tietosuojan riittävyttä koskevasta päätöksestä poiketen, että maahanmuuton valvontaan liittyvä poikkeus päätöksen soveltamisalaan ei ole enää perusteltu.

Päätösluonnosten perustelut

Yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen täytäntöönpanopäätös

Yhdistynyt kuningaskunta antoi parlamentille 23.10.2024 lakiehdotuksen, jolla ehdotettiin muutoksia UK GDPR:ään ja vuoden 2018 tietosuojalakiin. Näiden lainmuutosten tarkastelun ohella komissio on seurannut jatkuvasti riittävyyspäätösten kannalta merkityksellistä kehitystä. Tältä osin erityistä huomiota on kiinnitetty siihen, miten maa käytännössä soveltaa säännöksiään henkilötietojen siirroista kolmansiin maihin ja mitä vaikutuksia sillä on tietosuojan riittävyteen ja rekisteröidyn yksittäisten oikeuksien tehokkaaseen toteutumiseen, sekä miten maassa on noudatettu viranomaisten henkilötietoihin pääsyyn liittyviä rajoituksia. Komissio on tarkastellut myös rekisteröidyn oikeuksien rajoituksia maahanmuuton tehokkaan valvonnan osalta. Komissio on huomioinut Yhdistyneen kuningaskunnan tietosuojaviranomaisen (ICO) ja muiden riippumattomien tahojen antamat tiedot.

Yleiseen tietosuoja-asetukseen perustuvassa päätösluonnoksessa selostetaan tarkemmin edellä mainittuja lainmuutoksia. Muutokset ovat pääosin rajallisia ja niiden tarkoituksena on huomioida se, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole enää EU:n jäsenvaltio.

Ensinnäkin lainmuutoksilla (Data Use and Access Act) on varmistettu, että tietosuojalainsäädäntöä sovelletaan siirtymäajan jälkeen edelleen. Tällä on huomioitu se, että sellaiseen Yhdistyneen kuningaskunnan oikeusjärjestelmän osaksi siirrettyä EU-lainsäädäntöä ei enää vuoden 2023 jälkeen sovelleta ja tulkita tuomioistuimessa unionin oikeuden periaatteiden mukaisesti (EU Law Revocation and Reform Act 2023).

Toiseksi UK GDPR:n viittaukset perusoikeuksiin on korvattu viittauksilla Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisiin oikeuksiin, jotka on saatettu osaksi sen oikeusjärjestelmää ihmisoikeuslain säännöksillä (Human Rights Act 1998). Yhdistyneen kuningaskunnan ihmisoikeuslaki kattaa muun ohella yksityiselämän suojan ja oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevat oikeudet.

Kolmanneksi UK GDPR:ään ja tietosuojalakiin on tehty eräitä kohdennettuja muutoksia. Muutokset koskevat tietojen käsittelyä tieteelliseen tutkimukseen, käsittelyn oikeusperustetta, mukaan lukien rekisteröidyn suostumus, käyttötarkoitussidonnaisuuden vaatimusta sekä automatisoidun päätöksenteon edellytyksiä. Lisäksi ICO:n hallintorakennetta on muutettu. Päätösluonnoksessa selostetaan muutoksia yksityiskohtaisesti, mukaan lukien niihin liittyvät suojatoimet ja rajaukset. Komission arvion mukaan muutokset eivät vaikuta tietosuojan riittävyyteen Yhdistyneessä kuningaskunnassa kielteisesti.

Päätösluonnoksessa selostetaan lainmuutoksia, jotka liittyvät rekisteröidyn oikeuksien rajoittamiseen silloin, kun on kyse tehokkaasta maahanmuuton valvonnasta. Yhdistynyt kuningaskunta on muuttanut tietosuojalain asiaan liittyviä säännöksiä siten, että rekisteröidyn oikeuksien rajoittamisperustetta on sovellettava tapauskohtaisesti ja rajallisissa tilanteissa, sitä sovellettaessa on huomioitava rekisteröidyn oikeudet ja mahdollisesti haavoittuva asema, ja rekisteröidyn informoinnista on huolehdittava. Lisäksi on varmistuttava siitä, että rajoitukset ovat välttämättömiä ja oikeasuhteisia. ICO on myös antanut rekisteröidyn oikeuksien rajoittamisperusteen soveltamisesta tarkemmat ohjeet. Komission arvion mukaan sille ei enää ole perusteita, että maahanmuuton valvontaan liittyvä henkilötietojen käsittely jätetään tietosuojan riittävyyttä koskevan päätöksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Komission päätösluonnoksessa arvioidaan EU:n alueelta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyjen henkilötietojen siirtoja edelleen muihin kolmansiin maihin. Siltä osin kuin on kyse henkilötietojen siirroista kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille, UK GDPR:n säännöksiä on tarkistettu sanamuotojen osalta. Muun ohella ”riittävyyspäätöksiä” koskevat säännökset on korvattu uusilla säännöksillä määräyksistä, joilla sallitaan siirrot yksittäiseen kolmanteen maahan. Yhdistynyt kuningaskunta on myös hyväksynyt omat vakio-asetukset mallilausekkeet, ja on tarkistanut muita, oleellisesti yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksiä vastaavanlaisia menettelyitä. Komission arvion mukaan uudet säännökset ovat kuitenkin edelleen lähellä yleisen tietosuoja-asetuksen keskeisiä vaatimuksia. Komissio kiinnittää erityistä huomiota kahdenväliseen sopimukseen, joka maalla on Yhdysvaltojen kanssa, sekä siihen liittyviin oikeussuojakeinoihin.

Myös automatisoidun päätöksenteon osalta on tarkistettu säännösten sanamuotoa. Samalla on selvennetty sitä, mitä tarkoitetaan yksinomaan automatisoituun käsittelyyn perustuvalla päätöksellä ja merkityksellisellä ihmisen osallistumisella automatisoituun

käsittelyyn. Komission arvion mukaan sääntely täyttää edelleen yleisen tietosuojaa-asetuksen keskeiset vaatimukset.

ICO:n hallintorakenteen muutoksessa on kyse siitä, että nykyinen valtuutetun toimisto (Office of the Information Commissioner) korvataan uudella lautakuntatyypillisellä viranomaisella (Information Commission), ja nykyisestä valtuutetusta tulee sen puheenjohtaja. Komission arvion mukaan puheenjohtajan nimitysmenettelyyn ja irtisanomiseen liittyvät edelleen vastaavanlaiset riippumattomuuden takeet kuin ne takeet, jotka ovat voimassa olevan riittävyyspäätöksen perustana. Uuden lautakunnan valvontatehtävät ja toimivaltuudet myös vastaavat oleellisesti aiempia valtuutetun tehtäviä. Sen toimivaltuuksia koskevia säännöksiä on lisäksi tarkistettu tiedonsaantioikeuksien ja tarkastusten osalta. Komissio on tarkastellut osana tietosuojan riittävyyttä koskevaa arviointia myös ICO:n toimenpiteitä.

Komissio on arvioinut edellä mainittujen muutosten ohella kehitystä, joka koskee lainvalvontaviranomaisten ja kansallisen turvallisuuden viranomaisten pääsyä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirrettyihin henkilötietoihin. Rikosasioissa toimivaltaisten viranomaisten osalta komissio kiinnittää päätösluonnoksessa huomiota siihen, että niitä koskevat rikosasioiden tietosuojadirektiiviin perustuvan päätösluonnoksen valossa edelleen säännökset, jotka vastaavat oleellisin osin direktiiviä. Vuoden 2018 tietosuojalain 4 luvun säännökset, jotka koskevat lähtökohtaisesti kansallisen turvallisuuden viranomaisia, on laajennettu koskemaan myös eräitä rikosasioissa toimivaltaisten viranomaisten käsittelytoimia. Nämä koskevat kuitenkin vain rajallisia tilanteita.

Kansallisen turvallisuuden viranomaisten osalta tietosuojasäännöksiin on tehty vain rajallisia täsmennyksiä, jotka koskevat rekisteröidyn oikeutta saada tieto itseään koskevien henkilötietojen käsittelystä sekä automatisoitua päätöksentekoa.

Siltä osin kuin on kyse tietojen keräämisestä yksityisiltä yrityksiltä lainvalvontaviranomaisten tarkoituksiin, sääntely ja siihen sisältyvät suojatoimet ovat keskeisiltä osin entisellään. Kansallista turvallisuutta koskevassa laissa (National Security Act 2023) on kuitenkin laajennettu poliisin kotietsintää ja takavarikkoa koskevia toimivaltuuksia siltä osin kuin on kyse kansallista turvallisuutta uhkaavista vieraan valtion puolesta toimivien henkilöiden teoista. Lisäksi lainsäädännössä on tarkistettu tutkintatoimivaltuuksia, jotka koskevat sähköisen viestinnän tietoihin pääsyä ja laite-etsintää. (Investigatory Powers Amendment Act 2024). Niiden käyttöä koskevia edellytyksiä ja suojatoimia on myös eräiltä osin tarkistettu. Komissio arvioi, että myös näiltä osin tietosuojan riittävyyttä koskevat kriteerit täyttyvät edelleen.

Viranomaisten tietoon pääsyn osalta komissio käy läpi rekisteröityjen käytettävissä olevia oikeussuojakeinoja pitkälti viittaamalla voimassa olevaan tietosuojan riittävyyttä koskevaan päätökseen. Komissio on täydentänyt arviointia tarkastelemalla ICO:n ja muiden valvontaelinten toimenpiteitä. Komissio katsoo, että näiden toimivaltuuksia koskevilla vähäisillä tarkistuksilla ei ole vaikutusta siihen, millä tavalla voimassa olevassa päätöksessä on arvioitu riippumatonta valvontaa.

Kansallisen turvallisuuden viranomaisten osalta on tarkistettu toimivaltuuksia koskevia säännöksiä (Investigatory Powers Amendment Act 2024), jotka liittyvät massatiedusteluun. Toimivaltuuksia koskevaan lakiin on lisätty uusi 7A osa, joka sisältää erityisen mekanismin suurten tietokokonaisuuksien säilyttämiseen ja analysointiin. Komissio arvioi, että myös tämän uuden luvun osalta voimassa olevassa päätöksessä tarkastellut

oikeussuojakeinot ovat riittävät, mukaan lukien etukäteen tarvittava lupa ja jälkikäteinen valvonta. Komissio on tarkastellut valvontakertomuksia osana arviointia.

Rikosasioiden tietosuojadirektiiviin perustuva täytäntöönpanopäätös

Edellä selostetut lainmuutokset ovat merkityksellisiä myös rikosasioiden tietosuojadirektiiviin perustuvan täytäntöönpanopäätöksen kannalta. Komissio on tarkastellut päätösluonnoksessa samoja lainmuutoksia. Päätösluonnoksessa kuitenkin kiinnitetään huomiota siihen, että rikasasioihin liittyvä henkilötietojen käsittely ei ole mahdollista pelkästään henkilön suostumuksen perusteella. Sen sijaan suostumus voi olla ylimääräinen käsittelyperuste esimerkiksi silloin, kun DNA-näytteitä otetaan muulta henkilöltä kuin rikoksesta epäillyltä.

Erityisten henkilötietoryhmien osalta vuoden 2018 tietosuojalain säännökset ovat ennallaan. Lainmuutoksella (Data Use and Access Act) on kuitenkin mahdollistettu lakia alempitasoiset määräykset, jolla voidaan laajentaa erityisten henkilötietoryhmien luetteloa. Olemassa olevien ryhmien poistaminen luettelosta tai niiden käsittelyn edellytysten muuttaminen ei kuitenkaan ole mahdollista lakia alempitasoisella määräyksellä. Komissio katsoo, että erityisten henkilötietoryhmien suoja vastaa edelleen oleellisin osin rikosasioiden tietosuojadirektiivin mukaista suojaa.

Uutta on myös mahdollisuus antaa lakia alempitasoisia määräyksiä, jotka koskevat toistuvista rekisteröidyn pyynnöistä perittäviä maksuja. Lisäksi on täsmennetty määräaikoja, joissa rekisterinpitäjän on vastattava rekisteröidylle. Määräajat on yhtenäistetty UK GDPR:n kanssa. Lisäksi tietosuojalakiin on lisätty säännökset rekisteröidyn tietoon pääsyn rajoittamisesta, kun on kyse ammatillisaisuuden suojaamista tiedoista, sekä näihin tilanteisiin liittyvistä oikeussuojakeinoista. Komission arvion mukaan rekisteröidyn oikeuksia suojataan edelleen riittävästi.

Komissio toteaa, että rikasasioissa Yhdistyneen kuningaskunnan järjestelmä, joka koskee henkilötietojen siirtoja kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille, on edelleen lähellä rikosasioiden tietosuojadirektiivin V luvun säännöksiä. Sääntelyyn on tehty vastaavanlaisia muutoksia kuin UK GDPR:n soveltamisalalla. Laissa täsmennetään yksityiskohtaisesti edellytykset, joita on arvioitava, jos tietoa vastaanottavan maan tai järjestön tarjoama tietosuojan taso on merkittävästi Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukaista suojaa matalampi. Tietosuojan riittävyyttä koskeviin vaatimuksiin liittyviä poikkeustilanteita koskevia säännöksiä on täsmennetty. Yhdistynyt kuningaskunta on myös hyväksynyt saarialueitaan koskevia tietosuojan riittävyyttä koskevia määräyksiä vuosina 2023–2025. ICO on antanut tiedonsiirtoihin liittyviä tarkempia ohjeita. Rikosasioiden tietosuojadirektiiviin perustuvassa päätösluonnoksessa viitataan lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen väliseen tiedonsiirtoihin sovellettavaan sopimukseen.

Rikosasioiden tietosuojadirektiiviin perustuvassa päätösluonnoksessa selostetaan yleiseen tietosuoja-asetukseen perustuvan päätösluonnoksen tavoin automatisoitua päätöksentekoa koskevia lainmuutoksia. Lisäksi päätösluonnoksessa kiinnitetään huomiota lokitietojen pitämistä koskeviin vaatimuksiin sekä selostetaan ICO:n hallinnollisen rakenteen muutos ja sen käytettävissä olevat toimivaltuudet. Komissio arvioi, että ne vastaavat edelleen oleellisin osin rikosasioiden tietosuojadirektiivin mukaisia valvontaviranomaisten toimivaltuuksia. Maassa on kuitenkin direktiivin säännöksistä poikkeava erityinen kuulemisia ja seuraamuksia koskeva tiedonantokäytäntö sekä muita maan

oikeusjärjestelmästä johtuvia rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseen liittyviä erityispiirteitä. ICO on tarkasteltavalla ajanjaksolla antanut useita poliisia koskevia velvoittavia määräyksiä sekä lausuntoja ja ohjeita.

Täytäntöönpanopäätöksen vaikutukset, soveltamisen arviointi ja voimassaolo

Yleisen tietosuoja-asetuksen 45 artiklan 3 kohdan ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin 36 artiklan 3 kohdan mukaisesti komission olisi tehtävä kummankin päätöksen osalta vähintään joka neljäs vuosi määräaikaistarkastelu, jossa otetaan huomioon kaikki asiaan liittyvä kehitys. Tämän tarkastelun olisi katettava kaikki kyseessä olevassa päätöksessä arvioidut näkökohdat sekä valvonnan ja täytäntöönpanon toimivuus. Komission olisi tarjottava Euroopan tietosuojaneuvoston jäsenille mahdollisuus osallistua tapaamisiin Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten kanssa. Komission on laadittava kumpaakin päätöstä koskevasta määräaikaistarkastelusta julkinen raportti ja toimitettava se Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Komission päätösluonnosten mukaan tietosuojan riittävyttä koskevat päätökset olisivat voimassa kuusi vuotta niiden voimaantulopäivästä lukien. Komission on käynnistettävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kyseessä olevan päätöksen voimaantulon päättymistä arviointi siitä, onko päätöksen voimassaoloa mahdollista jatkaa edelleen neljäksi vuodeksi. Tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen muuttamista koskeva täytäntöönpanopäätös on hyväksyttävä yleisen tietosuoja-asetuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen, ja rikosasioiden tietosuojadirektiiviin perustuvan päätöksen osalta direktiivin 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

Täytäntöönpanopäätösten suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeusvelvoitteisiin

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvataan yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa henkilötietojen suoja. Myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 16 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan. EU:n yleinen tietosuoja-asetus täydentää SEUT 16 artiklan mukaista henkilötietojen suojaa, ja sillä on yhteys useisiin muihin perusoikeuksiin, mukaan lukien 47 artiklassa turvattu oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin. Euroopan ihmisoikeussopimuksen yksityiselämän suojaa koskevan 8 artiklan on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä katsottu kattavan myös henkilötietojen suojan.

Henkilötietojen siirroissa kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle on kyse henkilötietojen suojaan kohdistuvista rajoituksista. Yksityiselämän kunnioittamista koskevan perusoikeuden suoja edellyttää unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, että poikkeukset henkilötietojen suojaan ja sitä koskevat rajoitukset toteutetaan täysin välttämättömän rajoissa. Yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen ei myöskään voida pyrkiä ottamatta huomioon sitä, että se on sovittava yhteen niiden perusoikeuksien kanssa, joita toimenpide koskee, saattamalla yleisen edun mukainen tavoite ja toisaalta kyseessä olevat oikeudet keskenään harmoniseen tasapainoon (tuomio (suuri jaosto) 21.6.2022, *Ligue des droits humains ASBL*, C-817/19, kohta 115, lausunto 1/15 (EU–Kanada-PNR-sopimus), 26.7.2017, kohta 140, ja tuomio 5.4.2022, *Commissioner of An Garda Síochána ym.*, C-140/20, kohta 52 oikeuskäytäntöviittauksineen; ks. myös tuomio 6.10.2020 (suuri jaosto), *Quadrature du Net ym.*, yhdistetyt asiat C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, kohta 130, sekä siinä viitatus tuomiot). Unionin tuomioistuin on katsonut, että henkilötietojen välittäminen kolmannelle, kuten viranomaiselle, merkitsee puuttumista

perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa vahvistettuihin perusoikeuksiin välitettyjen tietojen myöhemmästä käytöstä riippumatta (ks. esim. tuomio 8.4.2014, Digital Rights Ireland ym., C-293/12 ja C-594/12, kohdat 33–36). Perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa vahvistetut oikeudet eivät kuitenkaan ole ehdottomia, vaan ne on suhteutettava siihen tehtävään, joka niillä on yhteiskunnassa (tuomio (suuri jaosto) 21.6.2022, Ligue des droits humains ASBL, C-817/19, kohta 112, lausunto 1/15 (EU–Kanada -PNR-sopimus), 26.7.2017, kohta 136, tuomio 6.10.2020, Privacy International, C-623/17, kohta 63 oikeuskäytäntöviittauksineen).

EU:n tuomioistuin on täsmentänyt standardeja, joita sovelletaan yksityiselämän suojaan ja henkilötietojen suojaan kohdistuviin rajoituksiin, Schrems II –asiassa antamassaan tuomiossa (C-311/18, tuomio 16.7.2020, kohdat 185 ja 197). Tuomioistuin on korostanut tässä yhteydessä tehokasta oikeussuojaa koskevan perusoikeuden, sellaisena kuin se vahvistetaan perusoikeuskirjan 47 artiklassa, keskeistä sisältöä (tuomion kohta 187, ks. myös tuomio 6.10.2015, Schrems, C-362/14, kohta 95 kohta ja siinä viitatu tuomiot). Tuomiot liittyvät yleisen tietosuojasetuksen soveltamisalaan, mutta ne ovat merkityksellisiä myös rikosasioiden tietosuojadirektiivin soveltamisalalla tietosuojan riittävyden arvioinnissa. Riittävän henkilötietojen suojan toteutumisen kannalta merkitystä on riippumattomalla ja puolueettomalla valvonnalla sekä tehokkailla oikeussuojakeinoilla. Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevissa päätösluonnoksissa kiinnitetään EU:n tuomioistuimen vahvistamien kriteerien mukaisesti asianmukaisesti huomiota perusoikeuksien rajoittamisen edellytyksiin viranomaisten tietoon pääsyn osalta, sekä valvonnan ja oikeussuojakeinojen tehokkuuteen.

Perustuslakivaliokunnan mukaan Suomen perustuslaissa turvatut perusoikeudet ovat merkityksellisiä myös EU-sääntelyn valmistelussa (ks. esim. PeVL 15/2017 vp, s. 4 ja PeVL 9/2017 vp, s. 5–6 ja niissä viitatu lausunnot). Suomen perustuslain tulee ohjata valtioneuvoston kannanmuodostusta EU-lainsäädännön valmistelussa (ks. esim. PeVL 20/2017 vp). Yhdistyneen kuningaskunnan tarjoaman tietosuojan riittävyttä koskevien päätösluonnosten valmisteluun liittyvässä kannanmuodostuksessa merkityksellisiä ovat lisäksi näkökohdat, joihin perustuslakivaliokunta on aiemmin kiinnittänyt huomiota Privacy Shield -sääntelyä koskevaa valtioneuvoston selvitystä käsitellessään. Perustuslakivaliokunta on arvioidessaan tällaista sääntelyä katsonut, että sääntelyä on tarkasteltava perustuslain 10 §:n kannalta (PeVL 26/2016 vp, s. 3). Perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain 21 §:ssä säädetty oikeusturvan takeet ovat merkityksellisiä henkilötietojen käsittelyssä (ks. PeVL 20/2016 vp, s. 4). Valtioneuvoston kannanmuodostuksessa merkityksellisiä ovat edellä mainitun valossa erityisesti perustuslain 10 ja 21 §:stä sekä EU:n perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklasta ja 47 artiklasta seuraavat vaatimukset, ottaen huomioon edellä EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännön kehityksen erityisesti siltä osin kuin on kyse kansallisen turvallisuuden perusteella tehtävien perusoikeuksien rajoitusten oikeasuhteisuuden arvioinnista, sekä oikeussuojakeinojen tehokkuuden arvioinnista.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 291 artiklan mukaan komissiolle voidaan siirtää unionin oikeudellisesti velvoittavilla säädöksillä täytäntöönpanovaltaa, jos kyseiset säädökset edellyttävät yhdenmukaista täytäntöönpanoa.

Komission täytäntöönpanopäätöksen oikeusperustana on tietosuojasetuksen osalta sen 45 artiklan 3 kohta, jonka mukaan komissio voi suojan riittävyttä arvioituaan päättää,

että kolmas maa tai kolmannen maan alue tai yksi tai useampi tietty sektori tai kansainvälinen järjestö tarjoaa ko. artiklassa tarkoitetun riittävän tietosuojan tason. Rikosasioiden tietosuojadirektiivin perusteella hyväksyttävän täytäntöönpanopäätöksen oikeusperustana on direktiivin 36 artiklan 3 kohta. Täytäntöönpanopäätökset hyväksytään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 (komitologia-asetus) 5 artiklassa säädettyä tarkastelumenettelyä noudattaen.

Jäsenvaltiot osallistuvat tietosuojan riittävyyttä koskevien täytäntöönpanopäätösten käsittelyyn yleisen tietosuoja-asetuksen 93 artiklalla perustetussa komiteassa. Komitean käsittely käynnistyy sen jälkeen, kun Euroopan tietosuojaneuvosto on antanut lausunnon.

Komission luonnokset täytäntöönpanopäätöksiksi ovat valtuutussäännösten mukaisia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti ei osallistu komitologiamenettelyyn, mutta sillä on valvova rooli komission toimivaltuuksien käytön osalta. Euroopan parlamentin mahdollinen käsittelyaikataulu ei ole tiedossa.

Kansallinen valmistelu

Perusmuistio on käsitelty oikeudelliset kysymykset –jaoston (EU35) kirjallisessa menettelyssä 5.-7.11.2025.

Eduskuntakäsittely

Eduskunnalle on aiemmin annettu E-selvitys (E 39/2021 vp) tietosuojan riittävyyttä Yhdistyneessä kuningaskunnassa koskevista päätösluonnoksista, sekä E-selvitys (E 36/2025 vp) voimassa olevien täytäntöönpanopäätösten voimassaolon tilapäisestä jatkamisesta.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Eduskunta on hyväksynyt EU:n tietosuojalainsäädäntöä täydentävän tietosuojalain (HE 9/2018 vp – EV 108/2018 vp) ja lain henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (HE 31/2018 vp – EV 113/2018 vp). Riittävyyspäätösten tekeminen kuuluu komission toimivaltaan. Jäsenvaltiot valvovat komissiolle siirretyn täytäntöönpanovallan käyttöä komitologiamenettelyssä.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan maakunnalla on lainsäädäntövaltaa asioissa, jotka koskevat maakunnan hallitusta sekä sen alaisia viranomaisia ja laitoksia. Ahvenanmaan maakunnan ja kuntien viranomaisten hallussa olevien henkilötietojen suoja on Ahvenanmaan itsehallintolain 19 §:ssä tarkoitetussa maakuntalakien lainsäädäntövalvonnassa katsottu itsehallintolain 18 §:n 1 ja 4 kohdan nojalla kuuluvan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Tietosuoja-asetuksen tarkoituksena on muun muassa tukea talousunionin kehittämistä sekä taloudellista ja sosiaalista edistystä, talouksien lujittamista ja lähentämistä sisämarkkinoilla. Henkilötietojen siirrot unionin ulkopuolisiin maihin, kansainvälisiin järjestöihin ja niistä unioniin ovat tarpeen kansainvälisen kaupan ja yhteistyön kehittämiseksi.

Erityisesti tietosuoja-asetuksen nojalla hyväksyttävällä Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevalla täytäntöönpanopäätöksellä voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia yritysten toimintaan.

Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevien tietosuojan riittävyyspäätösten voimassaolon jatkamisella voidaan varmistaa, että rajat ylittävät tiedonsiirrot eivät vaikeudu sen seurauksena, että henkilötietojen siirtoja Euroopan unionista ei voitaisi niiden voimassaolon päätyttyä enää siirtää ilman erillisiä takeita tietosuojan riittävydestä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Euroopan tietosuojaneuvosto on antanut lausuntonsa komission päätösluonnoksista. Yleiseen tietosuoja-asetukseen perustuvan päätösluonnoksen osalta Euroopan tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota selventämään päätösluonnoksessa, mitä näkökohtia on tarpeen seurata. Lausunnossa kiinnitetään erityistä huomiota henkilötietojen käsittelyyn lainvalvontaviranomaisten ja kansallisen turvallisuuden viranomaisten tarkoituksiin, sähköisen viestinnän tietosuojaan ja massatiedusteluun, henkilötietojen siirtoihin edelleen muihin kolmansiin maihin sekä Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen välisiin järjestyihin. Rikosasioiden tietosuojadirektiiviin perustuvan päätösluonnoksen osalta lausunnossa korostetaan erityisesti näkökohtia, jotka koskevat henkilötietojen siirtoja edelleen muihin kolmansiin maihin, automatisoitua päätöksentekoa sekä kansalliseen turvallisuuteen liittyvien poikkeusten laajennusta koskemaan lainvalvontaviranomaisia.

Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevilla tietosuojan riittävyyspäätöksillä on yhteys Yhdistyneen kuningaskunnan erosopimukseen.

Asiakirjat

Asetukseen (EU) 2016/679 perustuva Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskeva [pätösluonnos](#)

Direktiiviin (EU) 2016/680 perustuva Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskeva [pätösluonnos](#)

Voimassa oleva asetukseen (EU) 2016/679 perustuva Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskeva [täytäntöönpanopäätös \(EU\) 2021/1772](#)

Voimassa olevan asetukseen (EU) 2016/679 perustuvan päätöksen tilapäistä jatkamista koskeva [täytäntöönpanopäätös \(EU\) 2025/1226](#)

Voimassa oleva direktiiviin (EU) 2016/680 perustuva Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskeva [täytäntöönpanopäätös \(EU\) 2021/1773](#)

Voimassa olevan direktiiviin (EU) 2016/680 perustuvan päätöksen tilapäistä jatkamista koskeva [täytäntöönpanopäätös \(EU\) 2025/1225](#)

Euroopan tietosuojaneuvoston lausunnot Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevista päätösluonnoksista:

- Asetukseen (EU) 2018/679 perustuvaa päätösluonnosta koskeva [lausunto](#)

- Direktiiviin (EU) 2018/680 perustuvaa päätösluonnosta koskeva [lausunto](#)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Virpi Koivu/OM, puh. 0295150071

VAHVA-tunnus

EU/579/2025

Liitteet -

Viite -